

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 10.09.2023 nr 1.1-10.1/5751-1
Meie 17.10.2023 nr 4/170

Arvamuse avaldamine hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Mart Võrklaev!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Rahandusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust hoiu-laenuühistu seaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (edaspidi Eelnõu) osas, millega Eelnõu koostajad soovivad ringi korraldada hoiu-laenuühistute tegevuse. Oleme Eelnõuga tutvunud ning esitame Teile oma seisukohad.

1. Meie arusaamise kohaselt on Eelnõu peamine eesmärk tagada suurem hoiu-laenuühistute (edaspidi HLÜ) finantstegevuse läbipaistvus ning ühistute liikmete tõhusam kaitse läbi Finantsinspektsiooni järelevalve (seletuskiri lk 1). Kuna hetkel kehtivas regulatsioonis on kitsaskohti, siis Kaubanduskoda nõustub, et HLÜ-ga seotud regulatsioon vajab täiendamist.
2. Peame positiivseks, et Rahandusministeerium saatis seekord Eelnõu arvamuse avaldamiseks muu hulgas ka hoiu- ja laenuühistutele ning jättis arvamuse avaldamiseks mõistliku tähtaja. Selline peabki olema normaalne kaasamisprotsess. Samas oleme selle eelnõu varasemate versioonide puhul korduvalt näinud olulisi puudujääke kaasamise osas, näiteks on jäetud olulised sihtgrupid kaasamata ja on antud ebamõistlikult lühike vastamise tähtaeg.

Kuna varasemalt on olnud olulisi puudujääke kaasamise osas, siis tegi Kaubanduskoda 2. märtsil 2023 kirjas nr 4/39 Rahandusministeeriumile ettepaneku arutada plaanitavad muudatused veelkord läbi hoiu-laenuühistutega ja vajaduse korral ka teiste huvigruppidega, et leida olemasolevatele probleemidele mõistlikud lahendused, mida kõik osapooled oleksid nõus aktsepteerima. Meile ei ole teada, kas selline kohtumine toimus, kuid arvestades, et Rahandusministeerium ei ole teinud väga põhimõttelisi muudatusi Eelnõus võrreldes Eelnõu varasema versiooniga, siis soovitame ministeeriumil jätkuvalt kohtuda hoiu-laenuühistute esindajatega ning arutada Eelnõuga plaanitavaid muudatusi.

ESTONIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY / ЭСТОНСКАЯ ТОРГОВО - ПРОМЫШЛЕННАЯ ПАЛАТА
TOOM-KOOLI 17, 10130 TALLINN / REG NO 80004733 / TEL: +372 604 0060 / KODA@KODA.EE / WWW.KODA.EE / WWW.ENTERPRISE-EUROPE.EE

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA ON SUURIM ETTEVÕTJAJD ESINDAV ORGANISATSIOON EESTIS, Kuhu kuulub ligi 3600 ettevõtet, kellest enamik on väikese- ja keskmise suurusega. KAUBANDUSKOJA LIIKMED ANNAVAD ÜLE 40 PROTSENDI EESTI ETTEVÕTETE KÄIBEST, LIGI 40 PROTSENTI PUHASKASUMIST JA TASUVAD ÜLE 40 PROTSENDI RIIKLIKEST MAKSUDEST. KAUBANDUSKODA ESINDAB JA KAITSEB KÕIGI ETTEVÕTJATE ÜHISHUVE NING ON MITTERIIKLIK JA APOLIITILINE ORGANISATSIOON.

3. Eelnõu § 1 punkti 57 kohaselt täiendatakse hoiu-laenuühistu seadust §-dega 47¹-47³, mis jõustuvad kolmel erineval ajal. Esimesed muudatused jõustuvad 01.04.2024. aastal. Nende muudatuste hulgas on näiteks muudatused, mille kohaselt ei saa uusi HLÜ-sid enam moodustada, üksnes saavad tegevust jätkata ühistupangana. Ühtlasi tõstetakse sisseastumismaksu 40 euroni ja osamaksu 50 euroni ning keelustatakse hoiuseintresside reklaam. Seejärel jõustuvad mõned muudatused 01.01.2025. aastal, millega näiteks suurendatakse hoiu-laenuühistute läbipaistvust või maandatakse senisest rohkem võimalikke huvide konflikte. Näiteks teise etapi muudatuste kohaselt saavad HLÜ liikmed omale rohkem õigusi, piiratakse HLÜ laenuandmisi, tõhustatakse välise audiitorkontrolli reegleid ja täiendatakse revisjonikomisjonile ettenähtud nõudeid. Samuti suurendatakse minimaalset osakapitali 50 000 euroni, muudetakse likviidsusnõudeid ning kaotakse ära territoriaalsuse piirang. Kõige ulatuslikumad muudatused jõustuvad 01.01.2027, mh hoiu-laenuühistutele seatav kohustus ennast ümber kujundada. Selles etapis ettenähtud muudatustega saavad HLÜ liikmed samaväärse kaitse nagu pangad, sest ühistupanga tegevus allub edaspidi täielikult Finantsinspeksiooni järelevalvele ja nende hoiused on kaitstud Tagatisfondiga. Kolmandas etapis tehtavate muudatuste kohaselt peavad hoiu-laenuühistud saama hiljemalt 2028. a. 31. detsembriks panga või ühistupanga tegevusloa Finantsinspeksioonilt.

4. Oma eelmises 2. märtsil 2023 kirjas nr 4/39 tõime välja, et me ei mõista, miks ei piisa valdkonna korrastamiseks kahest esimesest etapist ning miks on kolmas etapp vajalik. Rahandusministeerium on proovinud meie esitatud küsimusele vastata, kuid on teinud seda üldsõnaliselt. Rahandusministeerium selgitas, et II etapi muudatused on ettevalmistav etapp ühistupanga loa saamiseks ehk tegemist ei ole eraldiseisvate muudatustega. Samuti selgitati, et riskid võivad realiseeruvad hiljem ja kindlal kuupäeval kontrolli ettenägemine ei tingi ühistute tegevuse kooskõla seadusega pikemaks perspektiivis. Lisaks selgitati, et vähene kontroll HLÜ-de üle ei võimalda ka hinnata, kas riskid on maandatud, sest nt likviidsusriski jm eeskirjad ei ole kättesaadavad (seletuskiri lk 124). Kuigi Rahandusministeerium on seletuskirja lisanud täiendavaid selgitusi kolmanda etapi vajalikkuse kohta, siis Kaubanduskoda ei ole endiselt veendunud, et Eelnõus sisalduvad kõik muudatused on proportsionaalsed ja hädavajalikud soovitud eesmärkide saavutamiseks. Meie hinnangul võib esineda ka vähem koormavamaid meetmeid ning hoiu-laenuühistute ümberkujundamine ei pruugi olla vajalik. Seega ei ole me veendunud, et soovitud eesmärkide saavutamiseks ei ole vähem koormavamaid meetmeid kui esimeses etapis plaanitav HLU-de moodustamise keeld ning kolmanda etapi muudatus seoses HLÜ-de ümberkujundamisega. Oleme seisukohal, et pärast II etapi jõustumist tuleks teostada mõjude hindamine. Võimalik, et mõjude hindamisel ilmneb, et jõustunud muudatused on HLÜ-dega seotud probleemid ära lahendanud või vähemalt neid leevendanud ning III etapis kavatanud muudatused ei ole enam vältimatult vajalikud.

Eelnõu seletuskirjas lk 34 on väljatoodud HLÜ § 47¹ lõike 1 kohaselt ei või uusi HLÜ-sid enam moodustada ega kanda teda sellisel kujul äriregistrisse pärast seaduse jõustumist. Lõige 2 kohaselt saab kaasta uusi liikmeid 2024. a. jooksul ja lõige 3 täpsustab, et teenuste pakkumine tuleb HLÜ-del lõpetada 2026 aasta alguseks. Seletuskirja kohaselt on kõik muudatused vajalikud selleks, et ühistud oma äri n-õ edasi ei laiendaks ja hakkaksid oma tegevust lõpetama. Kaubanduskojale jääb ebaselgeks, mis õigustab seda, et täna tegutsevad seadusekuulekad HLÜ-d peavad oma tegevuse senisel kujul lõpetama. Selle kohta puuduvad ka seletuskirjast igasugused selgitused.

Kaubanduskoda nõustub Rahandusministeeriumiga, et HLÜ-dega seotud regulatsiooni muutmine on vajalik, et tagada HLÜ tegevuse suurem läbipaistvus ja tõhusam järelevalve nende tegevuse üle. Samas ei ole me veendunud, et kõik Eelnõus sisalduvad meetmed on hädavajalikud ja proportsionaalsed soovitud eesmärkide saavutamiseks. Eelkõige ei ole me veendunud, et Eelnõus sisalduvad muudatused, mille kohaselt ei saa hoidu-laenuühistud jätkata oma tegevust hoiu-laenuühistuna, on proportsionaalsed. On küsitav, kas vähem koormavate meetmetega ei ole võimalik saavutada sama eesmärki. Kuna plaanitavad muudatused plaanitakse jõustada kolmes etapis, siis võiks Rahandusministeerium pärast teise etapi jõustumist teostada mõjude hindamist. Juhul kui ilmneb, et jõustunud muudatused on HLÜ-dega seotud probleemid ära lahendanud või vähemalt olulisel määral leevendanud, siis sellisel juhul tuleb loobuda kolmanda etapi jõustamisest.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Martin Lein martin.lein@koda.ee 6040071